

**PROGRAM PROFILAKTYKI PRZEDSZKOLA PUBLICZNEGO NR 42
W RZESZOWIE**

Autor: Ewa Miśta

Realizacja: od września do czerwca każdego roku szkolnego

Przyjęty do realizacji przez Radę Pedagogiczną w terminie

pieczęć i podpis dyrektora placówki

PLAN PROGRAMU PROFILAKTYCZNEGO

- I. PODSTAWA PRAWNA**
- II. WSTĘP**
- III. ZAŁOŻENIA PROGRAMU**
- IV. CELE OGÓLNE**
- V. METODY**
- VI. FORMY**
- VII. BLOKI TEMATYCZNE**
- VIII. EWALUACJA**

I. PODSTAWA PRAWNA PROGRAMU:

1. Konstytucja Rzeczypospolitej Polskiej
2. Powszechna Deklaracja Praw Człowieka
3. Ustawa z dnia 7 września 1991 r. o systemie oświaty (tekst jednolity Dz. U. z 2004 r. Nr 256, poz. 2572 z późn. zm.)
4. Rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej z dnia 23 grudnia 2008 r. w sprawie podstawy programowej wychowania przedszkolnego oraz kształcenia ogólnego w poszczególnych typach szkół (Dz. U. z 2009 r. Nr 4, poz 17)
5. Rozporządzenie ministra Edukacji Narodowej z dnia 8 czerwca 2009 r. w sprawie dopuszczania do użytku w szkole programów wychowania przedszkolnego i programów nauczania oraz dopuszczania do użytku podręczników (Dz. U. Nr 89. poz. 730)

II. WSTĘP

Profilaktyka to ogół działań zapobiegających niepożądanym zjawiskom w rozwoju i zachowaniu się ludzi. W pedagogice – do zapobiegania powstawaniu u dzieci niepożądanych przyzwyczajęń i postaw, błędów w uczeniu się lub wad postawy ciała; w pewnym znaczeniu, każde pożądanego oddziaływanie pedagogiczne jest jednocześnie działaniem profilaktycznym, wytwarzając, bowiem jakieś wartościowe cechy, jednocześnie zapobiegamy powstawaniu lub utrwaleniu cech niepożądanych.

Wraz z rozwojem dziecka i jego samodzielności musimy coraz bardziej liczyć się z koniecznością wyposażenia go w umiejętność przewidywania zagrożeń, unikania ich, a jeśli już zaistnieją – w zdolność do radzenia sobie z trudną sytuacją.

III. ZAŁOŻENIA PROGRAMU

Program profilaktyczny przeznaczony jest dla dzieci w wieku przedszkolnym. Ma on na celu stworzyć warunki do kształtowania postaw i wartości, ułatwiać dzieciom dokonywanie wyborów, mających znaczenie dla ich obecnego i przyszłego życia, uświadamiać dzieciom zagrożenia, które mogą wystąpić w przedszkolu, domu, na drodze oraz ograniczyć liczbę niebezpiecznych zdarzeń z udziałem dzieci. Przygotować dzieci do tego, by potrafiły współżyć z innymi, poznawać zasady dbania o własne zdrowie i bezpieczeństwo w sytuacjach takich, że będą mogły się nauczyć, jak radzić sobie z trudnościami a w okresie dorastania i

dorości, lepiej radzić sobie z problemami i kryzysami. Promować i kształtować zdrowy styl życia.

Program profilaktyczny jest zgodny z podstawą programową wychowania przedszkolnego i zawarty w następujących obszarach:

- Kształtowanie umiejętności społecznych dzieci: porozumiewanie się z dorosłymi i dziećmi, zgodne funkcjonowanie w zabawie i w sytuacjach zadaniowych. (1)
- Kształtowanie czynności samoobsługowych, nawyków higienicznych i kulturalnych. Wdrażanie dzieci do utrzymywania ładu i porządku. (2)
- Wspomaganie rozwoju mowy dzieci.(3)
- Wychowanie zdrowotne i kształtowanie sprawności fizycznej dzieci. (5)
- Wdrażanie dzieci do dbałości o bezpieczeństwo własne i innych (6)
- Pomaganie dzieciom w rozumieniu istoty zjawisk atmosferycznych i w unikaniu zagrożeń (11)

IV. CELE OGÓLNE :

- wykształcenie u dzieci świadomej umiejętności skutecznego radzenia sobie w sytuacji zagrożenia,
- nabywanie umiejętności przeciwstawiania się złemu traktowaniu fizycznemu i psychicznemu,
- zdawanie sobie sprawy z konieczności przestrzegania zasad warunkujących bezpieczeństwo własne i innych,
- upowszechnienie wiedzy o zdrowiu i właściwych zachowaniach mu służących, promocja zdrowego stylu życia,
- zapobieganie agresji wśród przedszkolaków,
- usprawnianie motoryki narządów artykulacji i doskonalenie sprawności mięśni artykulacyjnych.

Głównym zadaniem przedszkola w realizacji założonych celów jest zachęcanie dzieci do pokonywania trudności, pokazywanie wzorców, jak mogą to zrobić, wskazywanie różnych rodzajów aktywności przydatnych dla wszechstronnego rozwoju, kształtowanie postaw akceptacji siebie oraz utrwalania własnego optymizmu niezbędnego w kształtowaniu pozytywnych postaw i zachowań.

V. METODY

W realizacji programu wykorzystuje się różnorodne metody, przede wszystkim aktywne, by umożliwić dzieciom aktywne doświadczenie i przeżywanie tego, co jest tematem zajęć:

- metoda organizacji środowiska** – według, której podejmowane są przez nauczyciela działania w odniesieniu do właściwej organizacji życia codziennego dzieci i środowiska oraz prezentacja odpowiednich wzorów osobowych,
- metoda przekazu wiedzy** – dotycząca sposobów informowania, wyjaśniania i instruktażu, w której nauczyciel oddziałuje na świadomość dziecka; istotna jest zwłaszcza w nowych sytuacjach, gdy brak dzieciom odpowiednich doświadczeń, np. wyjście poza teren przedszkola,
- metoda utrwalania pożądaných zachowań** – która polega zarówno na powtarzaniu pewnych czynności oraz zachowań w określonych sytuacjach edukacyjnych, jak i na wykorzystywaniu okazji edukacyjnych, spontanicznie prowokowanych przez dzieci,
- metody aktywizujące** – które w trakcie różnorodnych zabaw z dziećmi tworząc specyficzne sytuacje i okazje edukacyjne, mogą wykorzystywać w naturalny sposób dziecięcą twórczą

ekspresję np. drama, narracja, techniki twórczego myślenia oraz analogia personalna, fantastyczna i symboliczna, a także konkursy i rozmaite techniki plastyczne.

Kreatywna postawa nauczyciela pozwala na przekazywanie dziecku niezbędnych wiadomości i wdrażanie pewnych pozytywnych przyzwyczajzeń i nawyków, a także na podjęcie prób „uświadomienia” sobie przez samo dziecko ich znaczenia – w odniesieniu do jego własnego życia, jako „wartości” dla niego samego nie przez pryzmat konieczności wymaganej przez dorosłych. Najważniejsze bowiem jest wyjaśnienie dziecku (stosownie do jego wiedzy i wieku) konieczności oraz sensu określonych form zachowań. Znaczącą rolę odegra tu tworzenie swoistego kodeksu postępowania w określonych sytuacjach, czy to w formie graficznej, czy umownej, oraz wspólne ich respektowania (przez nauczyciela, dzieci i inne osoby). W przypadku nauczyciela wzorzec osobowy będzie przemawiał do dziecka bardziej niż słowo.

VI. FORMY PRACY

- praca indywidualna,
- zabawa oraz inne rodzaje działalności dzieci pozwalające na rozwijanie własnej inicjatywy,
- czynności samoobsługowe dzieci oraz praca użyteczna,
- spacer i wycieczki,
- zajęcia organizowane przez nauczycielkę z całą grupą lub prowadzone w mniejszych zespołach,
- udział w imprezach i uroczystościach organizowanych w przedszkolu i poza nim
- udział w konkursach.

VII. BLOKI TEMATYCZNE

- Kontakty z dorosłymi.
- Bezpieczeństwo na drodze.
- Bezpieczeństwo własne i innych na terenie przedszkola.
- Zdrowy styl życia.
- Agresja i przemoc.
- „Gimnastyka buzi i języka” – profilaktyka logopedyczna.

KONTAKTY Z DOROSŁYMI

Bezpieczeństwo i zdrowie dziecka to jedno z podstawowych zadań, przed którymi stają rodzice i nauczyciele. W przypadku małych dzieci wszelkie działania służą eliminowaniu zagrożeń i niebezpieczeństw. Rozwój dziecka i jego samodzielność stawia przed nami nowe wymagania oraz konieczność wyposażania go w umiejętność przewidywania niebezpieczeństw i zagrożeń, unikania ich, a jeśli zaistnieją - w zdolność radzenia sobie z trudną sytuacją.

Dzieci w wieku przedszkolnym charakteryzuje niski zasób doświadczeń życiowych, a więc również niewielki zasób sprawdzonych technik radzenia sobie z problemami. Dzieci nie radzą sobie również z prezentowaniem postaw asertywnych w sytuacjach tego wymagających – zazwyczaj są ufnie, otwarte, towarzyskie. Wszystkie te czynniki powodują, że dzieci pozostają bezradne w sytuacjach bezpośredniego zagrożenia zdrowia i życia oraz wobec pojawiających się problemów.

Przedszkole od najwcześniejszych lat powinno uczyć dzieci oceniać okoliczności i warunki niebezpieczeństw, uczyć jak unikać niebezpiecznych sytuacji lub jak z nich wybrnąć, kiedy już zaistnieją. Niezwykle ważnym jest również kształtowanie umiejętności mówienia "nie" oraz postaw ograniczonego zaufania wobec osób nieznanymi.

Cele szczegółowe:

- dostarczenie wiedzy o zagrożeniach,
- kształtowanie u dzieci umiejętności radzenia sobie w trudnej sytuacji,
- wyćwiczenie ważnej umiejętności skutecznego odmawiania (asertywność),
- zwiększenie poczucia bezpieczeństwa,
- nabywanie umiejętności rozpoznawania i nazywania uczuć swoich i innych ludzi,
- kształtowanie pozytywnego obrazu własnej osoby, zwiększenie poczucia własnej wartości,
- rozwijanie umiejętności interpersonalnych,
- przestrzeganie zakazu wychodzenia z przedszkola z osobą nieznaną,
- przestrzeganie zakazu próbowania słodyczy otrzymanych od nieznanymi osób.

Zadania do realizacji:

Promowanie postaw asertywnych.

Poszerzenie wiedzy na temat praw dziecka.

Kształtowanie umiejętności życiowych.

Dziecko:

- wie, do kogo się zwrócić w trudnej sytuacji,
- potrafi być asertywny,
- umie troszczyć się o własne bezpieczeństwo,
- radzi sobie z przejawami złego zainteresowania ze strony dorosłych,
- zdaje sobie sprawę z zagrożeń,
- przestrzega zakazu przyjmowania słodyczy i innych rzeczy od osób obcych,
- potrafi rozróżnić, co jest dobre a co złe,
- potrafi powiedzieć „nie” w sytuacjach zagrożenia,
- umie szukać pomocy (zna numer alarmowy),
- potrafi rozmawiać z obcymi przez telefon i domofon, grzecznie i stanowczo odmawia wpuszczenia obcych do domu.

BEZPIECZEŃSTWO NA DRODZE

Zgodnie z Kodeksem Drogowym siedmioletnie dziecko staje się pełnoprawnym uczestnikiem ruchu drogowego (może samodzielnie poruszać się po drogach). Obowiązek przygotowania dziecka do uczestnictwa w ruchu drogowym spoczywa na rodzicach, opiekunach i nauczycielach przedszkoli. Wiek przedszkolny jest najbardziej właściwy do wyrabiania u dzieci umiejętności, nawyków, koniecznych w późniejszym ich życiu. Jest to również dogodny moment rozpoczęcia edukacji drogowej, niezbędnej do bezpiecznego poruszania się po drogach.

Cele szczegółowe:

- wyposażenie dzieci w niezbędne umiejętności warunkujące umiejętność radzenia sobie w sytuacjach trudnych,
- podjęcie współpracy ze służbami miejskimi w celu podniesienia bezpieczeństwa dzieci w drodze do przedszkola (bezpieczne i kulturalne uczestnictwo w ruchu drogowym),
- wdrażanie do właściwego zachowania się w ruchu drogowym,
- zapoznanie się z nazwami i znaczeniem znaków drogowych,
- kształtowanie umiejętności zwracania się do policjanta w trudnych sytuacjach,
- wdrażanie do zachowania szczególnej ostrożności w środkach lokomocji i na przystankach,
- doskonalenie umiejętności zapamiętywania numerów alarmowych.

Zadania do realizacji:

1. Policjant nasz przyjaciel.
2. Bezpieczne zachowanie na drodze (pory dnia i roku).
3. Jazda środkami lokomocji, kulturalne zachowanie się na przystankach.
4. Podstawowe zasady poruszania się po drogach.
5. Numery alarmowe.

Dziecko:

- zna swoją drogę do przedszkola,
- potrafi bezpiecznie poruszać się po drodze,
- stosuje pięć zasad przechodzenia przez jezdnię,
- stosuje się do sygnalizacji świetlnej,
- zna wybrane znaki drogowe,
- wie, do kogo zwrócić się o pomoc w trudnych sytuacjach (policjant),
- zna zagrożenia wynikające ze złych warunków atmosferycznych w różnych porach roku,
- rozumie znaczenie i konieczność stosowania elementów odblaskowych,
- umie kulturalnie zachować się w środkach komunikacji publicznej,
- ustępuje miejsca osobom starszym i niepełnosprawnym,
- rozumie konieczność bezpiecznego zachowania się na przystankach,
- sprawnie i bezpiecznie wsiada i wysiada z autobusu,
- rozumie pojęcie „uczestnik ruchu drogowego”,
- zna i rozumie podstawowe przepisy ruchu drogowego,
- zna numery alarmowe,
- umie wykorzystać zdobyte wiadomości i umiejętności.

BEZPIECZEŃSTWO WŁASNE I INNYCH NA TERENIE PRZEDSZKOLA.

Bezpieczeństwo odgrywa istotną rolę w życiu dziecka, zwłaszcza małego, w jego powolnym dochodzeniu do coraz to większej samodzielności i w uniezależnianiu się od otoczenia oraz osób dorosłych. Dziecko musi nauczyć się przewidywać i radzić sobie w sytuacjach zagrożenia poprzez właściwą ocenę niebezpieczeństwa. Pozostawiając dziecku możliwie dużo swobody, powinno się jak najwcześniej uświadomić mu różne zagrożenia, które mogą wystąpić w jego najbliższym otoczeniu. To nie tylko wdrażanie go do przestrzegania zakazów i nakazów, ale przyzwyczajanie do „pewnych” ograniczeń jego wolności.

Cele szczegółowe:

- poznawanie zasad warunkujących bezpieczeństwo własne i innych na terenie przedszkola,
- przestrzeganie zakazu prowokowania sytuacji zagrażających bezpieczeństwu.

Zadania do realizacji:

1. Przestrzeganie przyjętych form zachowań.
2. Dbanie o własne zmysły i higienę układu nerwowego.
3. Dbanie o bezpieczeństwo własne i innych.

Dziecko:

- rozumie że zachowania typu: podstawianie nogi, spychanie z urządzeń, sypanie piaskiem w oczy itp. może zagrażać bezpieczeństwu własnemu i innych,
- sygnalizuje konieczność oddalenia się z miejsca zabaw czy zajęć,

- korzysta ze sprzętu i zabawek zgodnie z zasadami ich użytkowania,
- rozumie konieczność takiego poruszania się na terenie przedszkola, aby nie zagrażało to bezpieczeństwu innych (np. bieganie tylko w ogrodzie lub w zabawach organizowanych przez nauczycielkę),
- informuje nauczycielkę o sytuacjach zagrażających bezpieczeństwu, zarówno własnemu, jak i innych,
- przestrzega zakazu wkładania do nosa, uszu, gardła ciał obcych,
- potrafi porozumiewać się umiarkowanym tonem głosu,
- wie, jakie są funkcje poszczególnych narządów zmysłu,
- rozumie potrzebę odpoczynku i relaksu,
- bezpiecznie posługuje się przyborami np. nożyczkami, dziurkaczem,
- nie bawi się zapałkami, lekarstwami, środkami chemicznymi, urządzeniami elektrycznymi, znalezionymi odpadkami czy nieużytkami np. zbite szkło, brudne opakowania

ZDROWY STYL ŻYCIA

Dzieciństwo jest tym okresem w życiu człowieka, w którym kształtują się jego postawy determinujące aktualne i przyszłe zachowania dotyczące zdrowia. Utrwalone wówczas przyzwyczajenia i nawyki decydują o jego późniejszym stylu życia.

Zdrowy styl życia to dominacja właściwych zachowań sprzyjających zdrowiu, do których zaliczamy: odpowiednią aktywność ruchową, racjonalne żywienie, utrzymanie czystości ciała i otoczenia, zachowanie bezpieczeństwa, utrzymywanie właściwych relacji między ludźmi, nieuleganie nałogom, radzenie sobie ze stresem, umiejętność czerpania radości z życia.

Promowanie zdrowego stylu życia warto rozpoczynać jak najwcześniej – już w przedszkolu i włączać w te działania również rodziców dzieci oraz instytucje działające na rzecz edukacji.

Tylko przy ich udziale możliwe jest w pełni skuteczne oddziaływanie na dzieci oraz stwarzanie im okazji do gromadzenia doświadczeń i kształtowania prozdrowotnych wyborów.

Ważne jest, by działania domu i przedszkola były ujednoczone w stosunku do dziecka.

Budowanie „świadomości prozdrowotnej” poprzez edukację oznacza nie tylko wzbogacanie wiedzy, ale i odpowiedzialność za własne zdrowie.

Upowszechnienie wiedzy o zdrowiu i właściwych zachowaniach mu służących, promocja zdrowego stylu życia, to główne cele profilaktyki prozdrowotnej.

Podstawą dbałości dziecka o własne zdrowie powinna być koncentracja jego uwagi na własnym organizmie jako wartości. Wyposażenie wychowanków w elementarną wiedzę o człowieku i higienie życia, to kolejny cel tej profilaktyki. Dziecko w wieku przedszkolnym powinno znać konkretne zachowania, przyzwyczajenia i nawyki odnoszące się do tego, co nazywamy zdrowym stylem życia.

Celem profilaktyki prozdrowotnej jest nie tylko przekazanie wiedzy o tym, co jest korzystne lub szkodliwe dla zdrowia, ale przede wszystkim rozwijanie umiejętności i nawyków, które pomogą skutecznie wykorzystać tę wiedzę.

Pamiętajmy o tym, że dobry stan zdrowia dziecka warunkuje jego dobre samopoczucie, większą odporność organizmu oraz umożliwia mu systematyczne uczęszczanie do przedszkola, a także ułatwia zabawę i naukę.

Zadania do realizacji:

- Higiena otoczenia.
- Higiena osobista.
- Kulturalne zachowanie się podczas posiłków oraz właściwe odżywianie.
- Zapobieganie chorobom.
- Aktywności ruchowa z profilaktyką wad postawy.

Dziecko:

- dba o własny wygląd,
- dba o wygląd otoczenia np. własna szuflada, półka w szatni, sala itd.,
- prawidłowo myje ręce i zęby, potrafi właściwie zachować się w łazience,
- samodzielnie korzysta z toalety,
- samodzielnie posługuje się chusteczką do nosa, grzebieniem,
- dba o czystość ciała i ubrania,
- prawidłowo posługuje się sztućcami,
- nie rozmawia z „pełną buzią”,
- dba o estetykę stołu podczas jedzenia,
- je zdrowe produkty: mleko i jego przetwory, ciemne pieczywo, warzywa, owoce,
- przewycięża niechęć do niektórych pokarmów i potraw,
- rozumie znaczenie umiaru w jedzeniu słodczy,
- ubiera się odpowiednio do pogody,
- bawi się i ćwiczy na dworze, chodzi na spacer i wycieczki,
- hartuje organizm, wie jak zapobiegać zmarznięciu i przegrzaniu,
- zna sposoby przeciwdziałania zarażeniu się chorobami: zasłania usta podczas kaszlu, nos podczas kichania,
- myje ręce po korzystaniu z toalety oraz przed posiłkami,
- myje owoce i warzywa przed jedzeniem,
- nie pije wody bezpośrednio z kranu
- nie zbiera nieznanymi owoców i roślin,
- wie, jak ważny dla zdrowia ludzi jest zawód lekarza (wycieczka do gabinetu lekarskiego),
- rozumie potrzebę kontrolowania i leczenia zębów (wycieczka do gabinetu stomatologicznego),
- rozumie potrzebę stosowania szczepień
- zgłasza dorosłym dolegliwości odczuwane przez siebie lub zauważone u innych,
- utrzymuje prawidłową postawę ciała,
- wykonuje ćwiczenia organizowane w przedszkolu (przeciwdziałające wadom postawy oraz przeciw płaskostopiu).

AGRESJA I PRZEMOC

Agresja jest problemem wielopłaszczyznowym. Dlatego też różne bywają akcje i reakcje agresywne. Trzeba poznać wczesne ich oznaki i przyczyny, poznać „głośne” i „ciche” formy agresji. Chcąc walczyć z agresją, musimy wiedzieć, że złość jest zdrowa, nie może ona jednak przybierać destrukcyjnego charakteru.

Co oznacza pojęcie „agresja w przedszkolu”? To nic innego jak: kłótnie, sprzeczki, przewiska, obraźliwe słowa, ciągnięcie za włosy, prowokacja, popychanie, bicie, szczypanie, gryzienie, kopanie, zabieranie i niszczenie zabawek, wyśmiewanie, drwienie, dokuczanie. Agresja to również brak przyzwolenia na przyłączenie się do zabawy, wykluczenie kogoś z rozmowy, zabawy, zemsta, groźba, dręczenie, onieśmianie.

Musimy się dokładnie przyjrzeć, aby stwierdzić, że nie istnieje agresja bez przyczyny, z czystej złości. Dziecko broni się, aby było jak najmniej ograniczone w swoim działaniu, broni się przed atakiem, broni przedmiotów i terytorium, broni pomysłów na zabawę oraz swoich planów, chce doświadczać i być samodzielne. Jest to naturalna potrzeba badania świata, potrzeba ruchu, ciekawości. W przypadku agresywnego zachowania mamy do czynienia ze zwróceniem na siebie uwagi, osiągnięcia wpływów i uznania oraz zmiany istniejących okoliczności.

Agresja jest nieodłączną częścią naszego życia. Jeśli jednak przybiera ona formę pogardy dla człowieka prowadzi do przemocy oraz destrukcji, należy ją odrzucić.

Dzieci wiedzą dobrze, że w agresji musi być umiar. Już małe dzieci czują się w grupie silniejsze, są gotowe wystąpić przeciwko pojedynczym osobom: obrażać je, wykluczyć, atakować siłą grupy. Widząc takie działanie, musimy reagować natychmiast. Zwrócić uwagę poszczególnym osobom na ich działanie i jego skutki. Agresja zawsze przeszkadza; naturalnie najbardziej tym, których dotyczy, ale również innym dzieciom, którym uniemożliwia zabawę i inne zajęcia. Agresja to podniesiony głos, krzyk, wybuch złości, potok wyzwisk, rękoczyn. Rzadko kiedy można zignorować takie zachowania. Kierunek rozwoju oraz moment zakończenia zachowań agresywnych nie sposób przewidzieć, dlatego trzeba zareagować bezzwłocznie. Konieczne w przypadku agresji jest działanie natychmiastowe.

Cele szczegółowe:

- Rozwijanie umiejętności zgodnego współżycia i współdziałania z rówieśnikami oraz najbliższym środowiskiem a także umiejętności polubownego rozwiązywania spraw konfliktowych i dochodzenia do kompromisu.
- Korzystanie z pomocy oraz doradztwa nauczycielki w sytuacjach trudnych i konfliktowych.
- Kształtowanie umiejętności przeproszenia kolegi za niewłaściwe zachowanie.
- Uczenie się samodzielnego, kulturalnego rozwiązywania zaistniałych konfliktów zgodnie z ustalonymi normami postępowania i przestrzegania podstawowej zasady, że nie wolno nikogo krzywdzić.
- Sprzeciwianie się przemocy fizycznej wobec siebie i innych dzieci ze strony rówieśników i dorosłych.
- Nabywanie umiejętności przeciwstawiania się złemu traktowaniu fizycznemu i psychicznemu ze strony innych.
- Uświadamianie sobie, że przemoc (bicie, zabieranie zabawek, zmuszanie do jakichś czynności) jest rzeczą złą. Potępienie takiego zachowania.

Zadania do realizacji:

- Kształtowanie podstawowych powinności moralnych np. życzliwości, tolerancji, sprawiedliwości, odpowiedzialności.
- Tworzenie więzi uczuciowej z rodziną i środowiskiem, w którym dziecko wzrasta.
- Rozwijanie umiejętności polubownego rozwiązania spraw konfliktowych i dochodzenie do kompromisu.
- Rozwijanie umiejętności rozróżniania dobra od zła.
- Uświadczenie złożoności otaczającego świata i czyhających zagrożeń.
- Uświadczenie dzieciom swoich praw i obowiązków.

Dziecko:

- zna zasady zachowania się w przedszkolu,
- zna wybrane prawa dziecka,
- zna różne sposoby na pokonywanie złości,
- umie nazwać i odróżnić formy agresji,
- umie reagować na przejawy agresji,
- umie nazwać swoje uczucia,
- potrafi utożsamić się z inną osobą,
- potrafi wyrazić swoją opinię w sposób przyjazny.

„ GIMNASTYK BUZI I JĘZYKA” - PROGRAM PROFILAKTYKI LOGOPEDYCZNEJ

Na całokształt rozwoju dziecka i jego powodzenia szkolne w dużej mierze wpływa mowa. Jest ona atutem w nawiązywaniu kontaktów społecznych, daje możliwość precyzyjnej komunikacji, stanowi narzędzie w zdobywaniu informacji, pozwala na wyrażanie własnych sądów, uczuć i upodobań. Z obserwacji wynika, że do przedszkola przychodzą dzieci z dużymi brakami w zakresie wymawiania głosek i budowania wypowiedzi ustnych. Dzieci często mówi niedbale, niewyraźnie, krzykliwie lub cicho, przez nos lub przez zęby, „połykając” końcowe głoski w wyrazach, mówią na wdechu. Nie zawsze są to wady wymowy, ponieważ wynikają one z nieukończonego jeszcze rozwoju mowy. Jednakże bardzo często obserwujemy przedłużanie się u dzieci tego etapu. Aby dziecko nie miało problemów z poprawną wymową, wystarczy wytłumaczyć i pokazać dziecku zasady prawidłowej artykulacji poszczególnych głosek, a następnie trochę z nim poćwiczyć poprzez zabawę. Wady wymowy i zaburzenia mowy, dostrzeżone przez nauczycieli, mogą być usunięte w trakcie dobrze prowadzonych działań profilaktycznych.

Sprawne funkcjonowanie narządów mowy, to warunek prawidłowego wymawiania wszystkich głosek. Wymawianie każdej głoski wymaga zaangażowania się narządów artykulacji i innych mięśni. Gimnastyka narządów artykulacji umożliwia usuwanie licznych zaburzeń mowy, o ile ich przyczyną nie są uszkodzenia organiczne. Może być wykorzystywana również w usprawnianiu narządów artykulacji dzieci „źle” mówiących, z opóźnieniem rozwoju mowy, „źle” słyszących oraz w celach profilaktycznych.

Wyrazistość wymowy, o którą wśród dzieci bardzo trudno, zależy przede wszystkim od sprawności mięśni narządów artykulacji. Z obserwacji wynika, że w większości zwraca się uwagę na sam fakt mówienia, mniej zaś na jakość wymowy.

Cele szczegółowe:

1. Likwidowanie u dzieci błędów wymowy i jej doskonalenie,
2. Rozwijanie i doskonalenie procesów analizy słuchowej,
3. Usuwanie przyczyn niechęci do mówienia, a tym samym nawiązywanie słownych kontaktów społecznych,
4. Umożliwienie wyrażania się w różnych formach ekspresji słownej kształcącej mowę i myślenie,
5. Rozwijanie sprawności narządów mowy, artykulacji i fonacji, słuchu fonemowego,
6. Rozwijanie komunikacji językowej dziecka, wzbogacanie słownictwa, poprawności gramatycznej i stylistycznej wypowiedzi,
7. Rozwijanie sprawności językowej łącznie z kształtowaniem innych funkcji psychicznych, jak: logiczne myślenie, spostrzegawczość, pamięć, wyobraźnia i uwaga.

Cele uzyskamy poprzez prowadzenie od najmłodszych lat systematycznych ćwiczeń w formie zabaw, bowiem ta forma pracy jest dzieciom najbliższa. Uwzględnić należy, więc ćwiczenia prawidłowego oddechu, procesów analizy słuchowej, ćwiczeń narządów mowy oraz artykulacji.

Bardzo ważne, jeśli nie najważniejsze miejsce w hierarchii owych działań profilaktycznych zajmuje bez wątpienia współpraca z domem rodzinnym dziecka.

Zadania do realizacji:

- Badania przesiewowe oceniające sprawność narządów mowy
- Systematyczne powtarzanie ćwiczeń w trakcie codziennych sytuacji edukacyjnych.
- Konsultacje logopedyczne – logopeda – nauczyciel – rodzice.

- Informacje dla rodziców w kąciku logopedycznym dotyczące rozwoju mowy dziecka w wieku przedszkolnym, możliwości kontaktu z logopedą, materiały zawierające ćwiczenia usprawniające narządy artykulacyjne.

Dziecko:

Wykonuje ćwiczenia mięśni narządów mowy .

Prawidłowo artykułuje głoski.

Uświadamia sobie konieczność oddychania przez nos.

Rozpoznaje i naśladuje dźwięki dochodzące z otoczenia, różnicuje dźwięki mowy, dokonuje ich analizy i syntezy.

Właściwie gospodaruje oddechem w czasie mówienia, recytowania i śpiewania.

Stosuje odpowiednie tempo mowy, siłę głosu, dykcję .

Efektem realizacji programu profilaktyki logopedycznej jest wyeliminowanie wad wymowy i usprawnienie narządów artykulacyjnych.

Ćwiczenia służące wspomaganie rozwoju mowy:

Na stan mowy wpływa funkcjonowanie narządu słuchu, aparatu mowy, sprawność intelektualna, przebyte doświadczenia oraz wzory mowy dostarczane przez środowisko, w którym dziecko wzrasta. Aby zapewnić właściwy rozwój mowy należy podjąć następujące ćwiczenia:

- ćwiczenia słuchowe
- ćwiczenia melodyki wypowiedzi (realizacji odpowiedniego akcentu, tempa itp.)
- ćwiczenia rozumienia wypowiedzi
- ćwiczenia rozwijające słownictwo
- ćwiczenia w budowaniu zdań i dłuższych wypowiedzi
- ćwiczenia oddechowe
- ćwiczenia głosowe
- ćwiczenia usprawniające narządy artykulacyjne: język, wargi, podniebienie i żuchwę
- ćwiczenia artykulacyjne (utrwalanie prawidłowej wymowy poszczególnych głosek)

Układ ćwiczeń, ich kolejność, zakres, i nasilenie powinny być dobrane w zależności od potrzeb danej grupy czy określonych dla danego dziecka.

W zajęciach grupowych doskonałymi technikami wspomagającymi rozwój mowy dziecka są:

- zajęcia słuchowo-ruchowe (logorytmika i gimnastyka)
- zajęcia wzrokowo-ruchowe (artystyczno-techniczne)
- zajęcia słowno-ruchowe (czytanie, pisanie itp.)
- zabawy
- zajęcia ogólnorozwojowe

Bezpośrednią formą działania z zakresu profilaktyki logopedycznej są prowadzone grupowe ćwiczenia logopedyczne. Biorą w nich udział wszystkie dzieci. Ćwiczenia te mają na celu wspomaganie rozwoju mowy. Zajęcia odbywają się w formie zabawowej, stopień trudności oraz zakres ćwiczeń dostosowany jest do danej grupy wiekowej. Zajęcia odbywają się przy muzyce lub z wykorzystaniem instrumentów perkusyjnych, maskotek, pacynek, piórek, wstążek, chrupek, ryżu preparowanego, itd

VIII. EWALUACJA

Program zakłada ewaluację, która w przypadku kształtowania odpowiednich postaw możliwa jest tylko w niepełnym zakresie (postawy dzieci kształtowane są nie tylko w przedszkolu).

Oceny efektów wdrożenia programu profilaktycznego dokonuje się na Radzie

Pedagogicznej po I i II semestrze roku szkolnego. Ewaluacja programu, polega na

sporządzeniu krótkiego pisemnego sprawozdania z jego realizacji. Podstawę sprawozdania

z realizacji programu będą stanowiły:

- obserwację zachowań dzieci w różnych sytuacjach,
- rozmowy i wywiady z dziećmi, rodzicami, nauczycielami,
- analizę arkuszy obserwacji poszczególnych dzieci,
- analizę wytworów pracy dzieci i stopnia ich zaangażowania w proponowane formy promujące zdrowy styl życia,